

ЕТИЕН ЛЕВИ:

Оптимист съм, ще дойде епоха на човечността

Голямата професионална любов на музиканта е група „Трик“. Учи студентите и децата си на почтеност с личен пример

Певецът и музикален педагог Етиен Леви е от рядката порода хора, които са почти на изчезване - фин, интелигентен, коректен, истински джентълмен. Казват, че учениците му го боготворят. Той пък твърди, че е почти на един акъл с тях и се гордее с това.

- Има годишнина на група "Трик", как започна всичко?

- Някак си неусетно минаха 40 години от създаването на групата. Тук е мястото да благодаря на хората, които за съжаление вече ги няма във физическия свят. Това са г-н Стефан Широков, създателят на "Трик", и композиторът Найден Андреев, който смени облика на групата. В далечната 1982 г. на 22 март е създадена. Във формацията тогава са били моят прекрасен колега Богдан Кънев, с който бяхме близки приятели, Диана Дафова и Румяна Георгиева. На следващата година Бобо напусна и поканиха мен. Започнахме тежък репетиционен период, защото г-н Широков беше поставил условие да сме група от нов тип. Да сме музиканти, певци, танцьори и артисти. И тримата бяхме ученици по пиано от музикалното училище, като аз и Румяна сме възпитаници на една от най-добрите педагожки - г-жа Теменужка Янева. И тримата сме певци, завършили естрадният отдел на консерваторията. Започнахме усилена работа по всичко, което се искаше от нас. Дори

с лек риск да бъдем забранявани,

както се е случвало. Да правим по-модер-

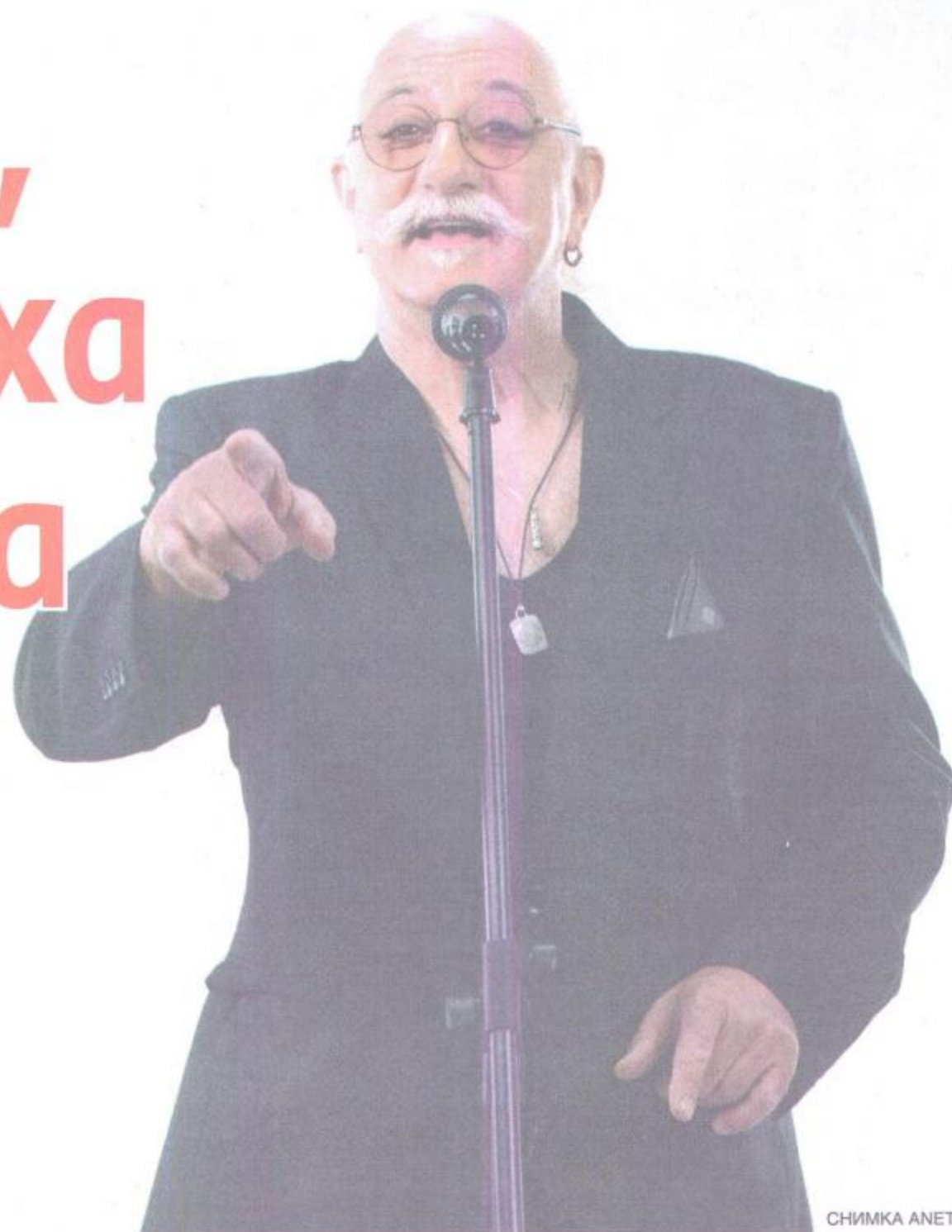
Етиен Леви е роден на 3 юли 1957 г. в София. От 7-годишен свири на пиано, завършва музикалното училище. Следва в консерваторията естрадно пеене с втора специалност пиано. От 1983 г. е солист на вокална група „Трик“, с която през 1985 г. печели трето място в конкурса за изпълнители на Евровизия. През 1992 г. печели в Израел кастинг за роля в мюзикъла на Андрю Лойд Уебър „Йосиф с невероятната риза на райета“. От 1998 г. е преподавател в Музикалната академия, а от 2000 г. досега - в Нов български университет. През 2005 г. получава хабилитационно звание доцент. От 2002 г. е член на Обществения съвет за култура, традиция и етноинтеграция към Министерството на културата. Бил е вокален педагог на музикални формати, включително на 10-те сезона на „Като две капки вода“.

Дъщерята Емануела е от първия му брак, занимава се с дизайн. Дарила е баща си с двама внуци. Синовете му Ноел и Вивиен от втората му връзка са на 24 и 23 години.

ни хореографии и сценично поведение, по-модерни песни. Мога смело да кажа, че по онова време внесохме много нововъведения в българската популярна музика. Никога не съм харесвал думата естрада, тя се употребява изключително неправилно. Естрада е мястото, където човек показва своя стил музика. Но някак си битова от онова време, защото не беше прието да се говори за поп музика, означаваше нещо упадъчно. Истината е, че работихме много. Интуитивно разбрахме, че е отминало времето на статичните певци, които просто омайват публиката с гласа си. За много кратко време станахме любимци на публиката, позволявам си да го кажа. Но сме й връщали десетократно от сцената. Това просъществува година-две. След това Диана започна индивидуална кариера, дойде Снежана Петкова. Заработихме отново много тежко. По това време поканихме композитора Найден Андреев. Тогава беше на много висок пост, отговорен редактор на "Музика и забава" в националната телевизия. Той промени доста звученето на групата. Но си продължихме линията на сценичната ни изява - да бъде симбиоза между песен, актьорска задача, пластика и танц. Робувахме на мисълта, че трябва да бъдем музикален тип изпълнители. За съжаление след известно време се разделихме. Ако бяхме останали и имахме достатъчно разум, можехме да бъдем в тази формация и до днес. Опитвал съм се през годините много пъти да възобновявам групата. Някой път се е получавало, друг път - не. Така или иначе моята голяма професионална любов е група "Трик".

- Как ще отбележите годишната?

- Групата прерасна вече в "Супертрик". Когато и Снежана напусна, по време на ковид пандемията имах достатъчно време за размисъл. Разбрах, че искам да изпълним една моя мисия, която съм възприел и като музикален педагог - да се подкрепят младите. Ние не сме я имали, правехме всичко сами. Затова поканих моя бивша студентка от НБУ - Деля Харалампиева. Мисля, че правим нещо удачно, което ще е много успешно. Първата ни изява ще е на голям фестивал на 5, 6 и 7 август в Бургас. Гости сме и ще пеем на една сцена с изтъкнати изпълнители, едни от които са "Бони М". Там ще излезем както със стари хитове, така и с нови песни. Това е първата стъпка към ознаменуването на нашата годишнина. Знаете много добре, че създаването на голям концерт изисква страшно големи усилия. Физически, но на първо място психически и емоционални. У нас това е

СНИМКА ANETFOTO

стресова ситуация - започва просия,

търсене на спонсори. Съжалявам за тази дума, но повечето изпълнители са поставени в тази унищителна позиция. Точно тогава пък някои ще ти покажат, че си зависим от тях. Много е тежко. Говорил съм с колеги. Споделят, че всяко организиране на концерт си е умирање. Дори да го възложим на фирма, не всички са достатъчно съвестни да го направят така, както бихме искали ние. Имаме щастието до нас да стои фирмата на нашата прекрасна пиарка Евелина Петрова и нейният съпруг Росен. Помагат ни в много неща. Не е проблем да започнем от по-малки изяви, не е нужна грандиозност. Достатъчно е това, което получаваме от хората - думите им "очакваме ви", "обичаме ви", "искаме да ви чуем отново". Зареждат ни с много енергия, защото се чувстваме необходими. Хората не са ни забравили. Явно успяваме да докоснем сърцата, което е много важно. Не е само гонене на евтина популярност. На мен лично тя винаги ми е била чужда. С годините изпълнителят прави биография. Годините показват дали е бил стойностен или не.

- През май изреждаме успехите на България в Евровизия и все пропускаме вашето участие.

- Ще обясня, за да се разбере. Ние сме носители на трета награда в конкурс на Евровизия за изпълнители, не за песен. По това време съществуваха паралелно двата. Категоричен съм, че за изпълнители беше изключително по-труден конкурс. От нас се изискваше 25-минутна програма на живо, нямаше синбеци като сега. Мереше се и времето, цяла нощ обикаляхме с Найден Андреев - аз пея, той мери. Всеки от нас беше оценяван и като индивидуален изпълнител. Изпълнихме програма на Найден Андреев на четири езика, надскочихме себе си. Бяха дошли представители на европейски държави, които диктуваха модата в популярната музика. И една група от изпълнители, които за първи път излизаше на Запад, да стигне до трето място! Бяхме

изключително щастливи. Третата награда за нас беше като първа. Като се върнахме, толкова бяхме щастливи, че очаквахме да ни се обърне внимание. По-късно разбрахме, че е казано "да не се говори много за тях, за да не се помислят за звезди". Това е минало, остават само хубавите спомени. Накарахме западниците да се възхитят от нашето изпълнение.

- На христова възраст заминавате за Израел, защо?

- Бяха много тежки години за шоу бизнеса. Навлезе субкултурата в лицето на попфолка. За повечето от изпълнителите нямаше никаква работа. Появиха се нови лица като организатори на концертите. За тях ние бяхме

„плесенясалите от естрадата“.

То и днес върви едно такова течение. Искат да отстранят няколко поколения, искрено вярвам това да не им се случи. Хората много добре знаят песните ни, с тях са се влюбвали и разделяли. Не можеш така с лека ръка да отречеш и да си казваш, че историята започва от теб. Ами не е така. Започнала е много отдавна. Затова реших, вместо да се унижавам, да замина. Много наши колеги хитро се ориентираха към съответни партии и имаха бизнес. Беше и т.нар. силов период - които имаха пари и сила, даваха пари за това, което им харесва. За младите момичета, които пееха музиката, която те искаха. В никакъв случай не говоря срещу моите колеги, защото много добре знам кои в попфолка какво могат. Работил съм с доста от тях. Просто казвам какво ме е принудило да стегна куфарите.

- Там успяхте ли да се наложите като певец?

- Имах няколко сериозни успеха, след което всичко замря. В Израел правих какво ли не - чистил съм улици, носил съм мебели. Но съм

възпитан, че няма срамна работа,

има жалко съществуване. Казах си, че каквото Господ е определил, това ще стане.

В един момент обявиха конкурс за артисти за голям мюзикъл на Андрю Лойд Уебър - „Йосиф с невероятната риза на райета“. Моя братовчедка ме подтикна да се явя на кастинга в последния момент. Минах през четири пресявки. На премиерата присъстваха тогавашният министър-председател Ицхак Шамир с неговата съпруга Шуламит, която е българска еврейка. Даже мой братовчед ми каза, че имаме далечно родство с нея, но нито веднъж не съм тропал по вратата и да искам дивиденди от това. Важното е, че това се случи. Да успея и в друга държава, където никой не ме познава. После направихме с приятели детски мюзикъл за екологията. Там много се държи на това. После вече се прибрах. Ужким за малко, а пък стана повече. Отново се помъчих да възобнова група „Трик“, направих дует, с който имам втора награда в конкурса за песен на „Златния Орфей“, на следващата спечелих пак с този дует първа награда на Пролетния радио конкурс. При мен непрекъснато е някаква динамика. Искрено се надявам след тези хвърлени усилия да имам поне още няколко годинки награда, за да мога да си довърша нещата, както трябва.

- Какво ви дава преподаването?

- През 1998 г. бях поканен от проф. Юлия Ценова за преподавател в Музикалната академия. След това в НБУ и благодарение на проф. Милена Моллова станах доцент, степента е призната за цял свят. Четири години траеше процедурата. След този етап съм само и единствено в НБУ, където се чувствам много добре. Имам прекрасни студенти, направили сме чудесни концерти, много от тях се явяваха и на големите телевизионни певчески формати. Много мои колеги са противници на форматите, но винаги ги питам те могат ли да им осигурят изява. Тези млади изпълнители се надяват, че като се покажат на екран и покажат своя талант и възможности, ще им се отвори път. На някои се отваря, на други - не. Но така е и в живота.

- Студентите ви боготворят, на какво ги учите?

- Първото е да имат човечност. Каквито и позиции някой ден да заемат, да не забравят кой откъде е тръгнал. Когато излязат на сцената, да бъдат себе си. Публиката усеща, когато някой е фалшив. Когато е на сцената само защото иска да бъде популярен. Хората имат

нужда от достоверност, от почитеност.

А нашето изкуство ги докосва директно. Уча ги да излизат на сцената с любов към публиката, а не да демонстрират колко са велики. Да бъдат естествени, артистични,

Емануела, Ноел, Вивниен и първородният му внук Зизи

СНИМКА АНЕТФОТО

Последната формация „Супертрик“

откровени към публиката. Няма как да станат големи, без да имат биография. А тя се прави много години. Не става с 2-3 хита. Модерната комерсиална музика и тя може да има мелодика, да бъде запомнена. Затова казвам, че не може с лека ръка да се зачеркват поколения. Може да не е всичко стойностно, но нашата генерация е дала толкова хитове, все едно благородно сме се състезавали. И сме го правели със сърце. Никога не съм излизал пред публика, без да съм се разпял, без да съм се разгръл за хореографията. За да съм спокоен, че мога да представя песента по най-добрия начин. Именно на това ги уча. Останалото е вокалната техника, упражненията, които са трудоемки и досадни, но без тях не може. Нашата музика не е само за забавление, има и възпитателно значение. Колкото повече стойностни неща се правят, толкова повече възпитаваме публиката. Ще споделя нещо интересно и вълнуващо. Имам урок и им обяснявам, че възрастта не е важна, че тя е само биология. Състоянието на духа е важно, как аз след 40 години на сцена се интересувам и зная голяма част от модерната музика. Студентите ми казаха, че имат страхотен респект към мен, но някак ме чувстват като свой състудент. Това ме прави щастлив. Явно не съм се поддал на биологията, живея заедно с тях и се развиваме взаимно. Чувстват ме близък, на един акъл сме горе-долу.

- Страхотен сезон на „Капките“ направихте, там какво е предизвикателството?

- Аз съм от началото. Това е любимият ми формат. „Капките“ влязоха много в сърцето ми, защото там не са само певци, а има и актьори. Нямаме представа колко е интересно и какво предизвикателство е за мен да работя с тези звезди. Понякога не е толкова лесно, защото те имат своята ярка индивидуалност. Но по някакъв начин през всички тези години

опитът ми ме е направил в известна степен и психолог.

Умея да усетя настроението на всеки един от тях, кой какво го вълнува, защо е изнервен. Умея да създам атмосфера на приятелство и най-вече на доверие един към друг. Благодаря им.

С Жоро Низамов са екип в „Като две капки вода“

Водещите май са си намерили майстора

- Никое от трите ви деца не тръгна по вашия път, това натъжава ли ви?

- Не, честно ви казвам. Шегуваме се, че не искам да ги правя и тях нещастни. От малка дъщеря ми пееше много вярно. Но до момента да се изградиш като голям изпълнител има много сериозна разлика и много сериозна работа. Емануела по принцип е много срамежлива. Все казваше, че ми се чуди как мога да изляза пред толкова хора. Може би това ѝ е попречило да разгръне своите качества. Опити имахме и по-големият ми син, малкият не може да пее. Но имахме голям интерес към китарата и шеговито ме обвинява, че не съм му помогнал да се изгради като голям китарист. Оставих го да се порадва на китарата, която си беше купил. След това му отмина, сега аз съм му виновен (*сmee ce*). Важното е да се развиват в посока, която на тях им харесва. Имам достатъчно време, млади са. Не е само музиката пътят.

- Надявате ли се на внуците?

- Зизи стана на 5, а Нико скоро ще направи 2. Страхотни сладури. За съжаление тази борба за оцеляване прави невъзможно да им обръна толкова внимание, колкото искам. Искрено вярвам да дойдат по-сполучливи дни. Ако някой от внуците се качи на сцената, с удоволствие ще му помогна. Дано да виждам и да чувам все още (*сmee ce*).

- При вас музиката по наследство ли дойде?

- Да - и от майка ми, и от баща ми, от прабаба ми. Имам музиканти и в двата рода. Но при мен дойде много сериозно като изява. Още в музикалното училище разбрах, че няма да стана пианистът, който искам. Имах проблеми малко с ръката. Свирих по много часове, имах търпението, но

психиката е много важна, тя е номер едно.

Разбрах, че моят темперамент ме тласка към шоу бизнеса. Може би покрай баща ми, който е един от пионерите му. Създава първата вокална група още през 1946 г., бил е приятел със Сашо Сладура, с Аспарух Лешников. Всичко това съм го наблюдавал, докато раста. И оставих пианото.

- Имате и героични корени.

- Да, покрай моите дядовци. Милея ги, по-

читам ги. Моят прадядо е Митрофан Пошев, герой от Балканската война. С две военни академии - Санктпетербургската и Парижката, той отказал да стане щабен офицер. На 9 октомври 1912 г. с безпримерен героизъм повел момчетата си от Първа дружина на Шести търновски пехотен полк в битката при Лозенград - Селиолу и Гечкенли, и загинал. Представете си, бил е най-възрастният офицер, а само на 41 години. Най-малкото му дете Кириаки е баба ми. А по-голямото дете Васил Пошев е един от първите кинорежисьори в България. Другият ми дядо, на който съм кръстен, учил финанси в Белгия. След което става счетоводител на американска фирма, която прераства в дружество „Петрол“. Доста неща има, с които мога да се гордея. Но ги споменавам, когато някой като вас ме попита. Никога в живота си

не съм смукал нещо от пръстите си, за да постигна популярност.

Забелязал съм, че не се харесват много хората, които имат потекло. Но всяка дума, всяка препинателна е истина.

- Не съжелявате ли понякога, че сте толкова доверчив и добър?

- Смятам, че човечността изисква да си имаме вяра един на друг. Не може да смяташ, че всичко около теб е измама, суета, демагогия. Трябва да имаме уважение към личността на всеки. Уважавам и каруцаря, и царя, както се казва в приказката. Така съм възпитан и генетично съм възприел тази линия. Смятам, че почитеността е изискуемо нещо от мен. Изисквам го и към мен. Не е задължително някой да ме обича, единствено държа да има уважение към личното достойнство. Никой няма право да обижда, да нагрубява, да е агресивен. Тези неща не ги приемам. Затова тази моя доброта и усмивка се смятат за наивност. Не е така, много добре знам какво се случва в живота. По някакъв начин

не приемам простицината, особено лъскавата.

Дразни ме излишната показност. Но не критикувам и не осъждам никого, стига да не пречи на другите. Ще дойде друга епоха, нещата ще се изменят. Непоправим оптимист съм дори в много трудни моменти.

ПЕПА ЙОРДАНОВА